

1. Prosentti- ja verotuslaskentaa

- 1.1 Prosenttilaskentaa
- 1.2 Ansiotulojen verotus
- 1.3 Muita veroja

1.1 Prosenttilaskentaa

- Prosentti on sadasosa

$$1\% = \frac{1}{100} = 0,01$$

- Prosenttikerroin (desimaaliluku) saadaan jakamalla luvulla 100

$$15\% = 0,15$$

- Kuinka paljon on p% luvusta a?
  - Muuta p% desimaaliluvuksi ja kerro sillä luku a

- Kuinka monta prosenttia luku a on luvusta b ?
  - Laske ensin suhteen $a : b$ arvo ja ilmoita suhde prosentteina

Esim.

a) Kevytmaidossa on 1,5 % rasvaa. Kuinka paljon lasillisessa (220g) kevytmaitoa on rasvaa?

b) Matematiikan kokeessa oli 25 opiskelijaa, joista 8 sai kiitettävän arvosanan. Kuinka monta prosenttia arvosanoista oli kiitettäviä?

MUUTOS- JA VERTAILUPROSENTTI

- Muutos voidaan ilmoittaa prosentteina tai prosenttiyksikkönä.
- Prosentteja käytetään suhteellisen muutoksen ilmaisuun ja prosenttiyksikköjä silloin, kuin verrataan prosenttilukuja toisiinsa erotuksen avulla.
- Suhteellisessa muutoksessa vertailuarvo jaetaan perusarvolla.

Esim. Puhelin maksaa verkkokaupassa 663€ ja myymälässä 720€.
Kuinka monta prosenttia kalliimpi puhelin on myymälässä kuin verkkokaupassa?

Esim. Kokoomuksen kannatus vuoden 2015 eduskuntavaaleissa oli 18,2%.
Tämän vuoden vaaleissa kannatus oli 17,0%.

- a) Kuinka monta prosenttiyksikköä kannatus laski?
- b) Kuinka monta prosenttia puolueen kannatus laski?

1.2 Ansiotulojen verotus

- Palkasta käteen jäävä rahamäärä on nettopalkka.
- Palkka, josta ei ole vähennetty veroja tai veron kaltaisia maksuja on bruttopalkka.
- Veronkaltaisia maksuja ovat
  - Työeläkemaksu
  - Työttömyysvakuutusmaksu
  - Sairasvakuutusmaksu
- Ansiotuloista pidätettävän veron määrä eli ennakonpidätysprosentti ilmoitetaan verokortissa. Työnantaja tilittää ennakonpidätyksen verottajalle palkanmaksun yhteydessä.

- Verottaja pyrkii määrittämään oikean ennakonpidätysprosentin edellisen vuoden tulojen perusteella.
- Perusprosentin mukainen ennakonpidätys tiettyyn tulorajaan asti, ylimenevästä osasta maksetaan verot lisäprosentin mukaisesti.
- Ennakkoon pidätettävä vero sisältää mm.:
  - Kunnallisvero
  - valtion tulovero
  - Sairasvakuutusmaksu
  - YLE- vero
  - Mahdollinen kirkollisvero

- Ansiotulosta voidaan tehdä erilaisia verovähennyksiä mm.
  - Työpaikan ja asunnon väliset matkakustannukset
  - Tulonhankkimisvähennys
  - Työhuonevähennys
- Kunnallis- ja kirkollisveroa maksetaan kuntakohtaisen tuloveroprosentin mukaan. Haapajärvellä vuonna 2019 kunnallisveroprosentti on 22,5%, ev.lut kirkollisvero 1,75% ja ortodoksinen kirkollisvero 2,10%.
- Kunnallis- ja kirkollisverot ovat tasaveroja, eli jokainen kuntalainen maksaa veroa yhtä monta prosenttia verotettavasta ansiotulostaan.

- Ennakonpidätykseen sisältyvä tulovero vaihtelee tulojen mukaan
- Vuoden 2019 tuloveroasteikko:

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
17 600–26 400	8,00	6,00
26 400–43 500	536,00	17,25
43 500–76 100	3 485,75	21,25
76 100–	10 413,25	31,25

Lähde: Verohallinto (2019)

- Verottaja laskee jokaisen vuoden jälkeen onko palkansaaja maksanut oikean määrän ennakonpidätyksessä veroa.
- Jos palkanmaksaja on maksanut veroa liian vähän, hänen on maksettava jäännösveroa.
- Jos veroa on maksettu liian paljon, palkanmaksaja saa veronpalautusta.

Esimerkki

Matti Mallikas Haapajärveltä sai vuonna 2017 ansiotuloa 45 630€. Kuinka paljon hän maksoi

- a) Kunnallisveroa (v. 2017 22,0%)
- b) Kirkollisveroa (v. 2017 ev.lut 1,75%)
- c) Valtion tuloveroa (taulukko kirjassa s. 21)
- d) Matti oli maksanut ennakkoveroa 4800€. Saiko hän veronpalautusta vai joutuiko maksamaan jäännösveroa?

1.3 Muita veroja

- Myyntivoitto on on pääomatuloa, jota ovat lisäksi myös mm. osinko- ja vuokratulot.
- Vuonna 2017 pääomatuloverokanta oli
  - 30%, kun pääomatulo oli alle 30 000 €
  - 34%, kun pääomatulo ylitti 30 000 €.
- Pääomatulojen verotus on siis progressiivista.
- Myös pääomatulosta voidaan tehdä verovähennyksiä

Esim. Oskari Osake sai vuonna 2017 osinkoja 85 000 €. Kuinka paljon hän maksoi osingoistaan pääomatuloveroa?

Välittömät ja välilliset verot:

- Välittömät verot pidätetään suoraan palkasta.
- Välilliset verot tilitetään verottajalle välikäden kautta.

Arvonlisävero

- Arvonlisävero lisätään tavaran tai palvelun verottomaan hintaan

24 %	Yleinen verokanta
14 %	Elintarvikkeet, ravintola- ja ateriapalvelut ja eläinten rehut (ei eläimet, juomavesi, alkoholijuomat ja tupakka)
10 %	Henkilökuljetukset Kirjat Liikuntapalvelut Lääkkeet Majoituspalvelut Elokuvanäytökset sekä kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien sisäänpääsymaksut Televisio- ja yleisradiotoiminnasta saadut korvaukset Vähintään kuukaudeksi tilattujen sanoma- ja aikakauslehtien myynnit

Lähde:
veronmaksajat.fi

Esim. Ostat oppikirjan, jonka veroton hinta on 15 €. Kuinka paljon joudut kirjasta maksamaan?

Esim. Ostat uudet tennarit, joiden hinta on 64,90 €. Mikä on tennareiden veroton hinta?

LAHJAVERO

- Omaisuuden saajan on maksettava lahjaveroa, kun omaisuutta siirtyy hänelle ilman korvausta.
- Lahjaveron määrä riippuu arvon lisäksi sukulaisuussuhteesta
  - I luokka: lähimmät sukulaiset
  - II luokka: muut kuin lähimmät sukulaiset
- Lahjaveroa laskettaessa lahjan arvo pyöristetään alaspäin lähimpään sataan euroon.

Verotettavan osuuden arvo (€)	I-veroluokka		II-veroluokka	
	Vero alarajan kohdalla (€)	Vero alarajan ylittävistä osasta (%)	Vero alarajan kohdalla (€)	Vero alarajan ylittävistä osasta (%)
5000–25 000	100	8	100	19
25 000–55 000	1700	10	3900	25
55 000–200 000	4700	12	11 400	29
200 000–1 000 000	22 100	15	53 450	31
yli 1 000 000	142 100	17	301 450	33

PERINTÖVERO

Verotettavan osuuden arvo (€)	I-veroluokka		II-veroluokka	
	Vero alarajan kohdalla (€)	Vero alarajan ylittävästä osasta (%)	Veron alarajan kohdalla (€)	Vero alarajan ylittävästä osasta (%)
20 000–40 000	100	7	100	19
40 000–60 000	1500	10	3900	25
60 000–200 000	3500	13	8900	29
200 000–1 000 000	21 700	16	49 500	31
yli 1 000 000	149 700	19	297 500	33

- Perintöveroa maksetaan peritystä omaisuudesta.
- Veron määrä riippuu sukulaisuussuhteesta.
- Omaisuuden arvo pyöristetään alaspäin lähimpään sataan euroon.
- Suoraan alenevassa polvessa sukua oleva alle 18 vuotias perillinen sai vuonna 2017 tehdä 60 000€ alaikäisyysvähennyksen, jos oli perimisjärjestyksessä lähinnä perittävää.

Esim. Kerttu saa isoäidiltään 20 vuotislahjaksi 15 000 €. Kuinka paljon hänen pitää maksaa lahjaveroa?

